

Advies Universiteit van Amsterdam

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Universiteit van Amsterdam (hierna UvA) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 4 mei 2012 (kenmerk 2012cu0898), 1 juni 2012 (kenmerk 2012cu1095) en 2 juli 2012 (kenmerk 2012cu1288) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden. Bij het voorstel was een gezamenlijke notitie van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en de UvA gevoegd, getiteld "The Amsterdam Academic Alliance" (AAA). De UvA heeft de hoofdlijnen van de AAA ook opgenomen als hoofdstuk in het instellingsvoorstel. De UvA heeft toegelicht dat dit hoofdstuk integraal deel uitmaakt van de ambities van de UvA en dat de bijgevoegde notitie bedoeld is als achtergrondinformatie. De beoordeling van de commissie heeft betrekking op het voorstel van de UvA. De gezamenlijke notitie is hierbij als achtergrondinformatie gebruikt.

De commissie heeft het voorstel van de UvA beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 16 mei 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de UvA. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de UvA het voorstel toegelicht.

Profiel

De UvA beschrijft haar profiel als volgt.

De UvA is als een van de leidende research universiteiten in Europa, aangesloten bij zowel de League of European Research Universities als bij het wereldwijde netwerk van researchuniversiteiten Universitas21. Als brede, veelzijdige instelling is ze net zo stevig geworteld in de natuurwetenschappen en geneeskunde als geëngageerd met maatschappelijke vraagstukken. Haar faculteiten geesteswetenschappen en sociale wetenschappen zijn de grootste in Nederland en behoren beide op hun terrein tot de Europese top. De UvA stelt dat volgens het Centre of Higher Education Development (CHE) de UvA één van de zeven Europese universiteiten is die excellent scores in alle zeven gebieden die in 2009 en 2010 werden onderzocht. De UvA is een brede universiteit met sterke verbindingen in de regio en met internationale partners. Deze verbindingen wil ze uitbreiden en uitbaten voor het versterken van haar positie en financiële basis. De UvA heeft haar onderzoek georganiseerd in zeven brede, interdisciplinaire thema's: 'Transnational Law and Governance', 'Human Health', 'Cognition, Socio-Economic Behaviour and Neuroscience', 'Globalisation, Identity, Inequality and the Urban Environment', 'Communication and Information', 'Fundamentals of Natural Science' en 'Sustainable World'. Geïnspireerd door een OECD-review van de Amsterdamse regio (2010) hebben de UvA en de VU besloten om hun samenwerking vastere vorm te geven, in de vorm van de strategische alliantie AAA. Inzet is het bewerkstelligen van een kwaliteitssprong voor de VU en de UvA, zowel vanuit wetenschappelijk perspectief als ten behoeve van het Nederlands economisch beleid en de regio.

De commissie heeft het voorstel van de UvA beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het instellingsvoorstel maatregelen bevat gericht op verbetering van *onderwijskwaliteit en studiesucces*. De UvA streeft naar een verhoging van het bachelorrendement van 61 naar 70%, terwijl de uitval in het eerste jaar op hetzelfde (relatief hoge) niveau blijft. Switch tussen studieprogramma's wil de UvA eveneens gelijk houden. Gezien de in allerlei opzichten diverse studentenpopulatie is het een uitdaging de onderwijskwaliteit en het studiesucces verder te verbeteren.

De doelen die de UvA zich stelt ten aanzien van deelname aan excellentieonderwijs, de docentkwaliteit en de onderwijsintensiteit zijn naar het oordeel van de commissie merendeels ambitieus. De UvA wil het percentage indirecte kosten, dat relatief hoog is, constant houden. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* streeft de UvA ernaar om het onderwijs te doen aansluiten op de zeven instellingsbrede zwaartepuntgebieden en heeft daartoe het huidige onderwijsaanbod doorgelicht. Samen met de VU heeft de UvA het Amsterdam University College opgericht. De UvA gaat verder op deze koers. Zij zet in op de kansen die de samenwerking met de VU biedt op een versterking van de synergie en efficiency en op kwaliteitsverhoging van het onderwijs, nu in de vorm van de AAA. De commissie heeft waardering voor het AAA-initiatief, dat een invulling mogelijk maakt van de door de Commissie Veerman nagestreefde processen van profilering en taakverdeling. In het bijzonder de samenvoeging van de twee bètafaculteiten van de VU en de UvA tot één faculteit is een optie die in de ogen van de commissie veel perspectief biedt. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert dat het instellingsvoorstel veel initiatieven beschrijft die gericht zijn op het verbeteren van volume en kwaliteit van het *onderzoek*. Een belangrijk doel van het AAA-plan is het vergroten van de inkomsten uit externe financiering ten behoeve van het onderzoek. Hiervoor worden concrete targets genoemd in het voorstel. De UvA werkt aan de vorming van zwaartepuntgebieden geleid door 'zwaargewichten' en streeft ernaar om meer onderzoekers te betrekken bij de zwaartepunten. Dit voornemen is gebaseerd op een duidelijke evaluatie van de bestaande onderzoeksprogramma's. In het voorstel worden concrete doelen benoemd met betrekking tot verbetering van de kwaliteit van het onderzoek. Ook het voornemen om met de VU gezamenlijke graduate schools op te zetten zal naar verwachting de kwaliteit van onderzoek en onderwijs bevorderen. De commissie concludeert dat de UvA goede voornemens heeft met betrekking tot het onderzoeksbeleid.

Kennistransfer en *valorisatie* zijn belangrijke onderdelen van het instellingsvoorstel en worden met name geplaatst in het kader van de AAA. De UvA ziet de topsectoren als eerste focus in de vertaalslag van onderzoek naar innovatie. Een tweede speerpunt van valorisatie betreft de directe kennisbenutting in Amsterdam en de omliggende regio, vooral op de terreinen van bèta- en medisch onderzoek. Het instellingsvoorstel vermeldt institutionele bundelingen en een intensivering van de activiteiten ten aanzien van kennistransfer. De aanpak bouwt voort op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden met de industrie, maatschappelijke organisaties en andere onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten, het Science Park, en het Amsterdam Centre for Entrepreneurship (een gezamenlijk initiatief van de UvA, de VU, Hogeschool van Amsterdam en Hogeschool InHolland). Het 'pan-Amsterdam Technology Transfer

Office' (TTO) en het 'Matrix Innovation Centre' worden samen met Amsterdamse partners ingericht. Het instellingsvoorstel vermeldt verschillende concrete doelen voor 2015, zoals 'de TTO is volledig operationeel'. Voorts worden onder meer de volgende doelen genoemd: doorontwikkeling van het Science Park Watergraafsmeer, aanpassing van het HRM-beleid aan valorisatie-ambities, en ontwikkeling van valorisatie-indicatoren. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie leest in het instellingsvoorstel concrete maatregelen ten aanzien van de *onderwijsdifferentiatie*. Het instellingsvoorstel besteedt ruime aandacht aan excellentie. Zo hebben de UvA en de VU een gezamenlijk honours programma ingericht in de vorm van het 'UvA-VU Excellence Platform'. De UvA wil de honours programma's integreren tot meer intense programma's met hoger eindniveau. Gestreefd wordt naar uitbreiding van het aantal plaatsen bij brede bacheloropleidingen, onder andere in het Amsterdam University College. De commissie concludeert dat de UvA voldoende beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

De commissie constateert dat de UvA werkt aan *zwaartepuntvorming*. De UvA streeft ernaar om het onderwijs te doen aansluiten op de zeven instellingsbrede zwaartepuntgebieden en heeft daartoe het huidig onderwijsaanbod doorgelicht. Opleidingen die niet in dit beeld passen worden in principe afgebouwd. Concrete voorbeelden van reductie van CROHO-labels worden genoemd. Rendabele (dus voldoende grote) opleidingen die niet onder de onderzoeksthema's vallen, worden behouden als ze aansluiten op de Human Capital Agenda's of de regionale arbeidsmarkt. De UvA streeft naar onderwijsaanbod passend bij de Human Capital Agenda's door samen met de VU graduate programma's met een sterke link tussen onderwijs en onderzoek te ontwikkelen. Het streven naar één Amsterdamse bètafaculteit is mede bedoeld om een nauwe band te creëren met het topsectorenbeleid en de Human Capital Agenda's; de UvA bouwt hiermee voort op de ervaringen met het Sectorplan Natuur- en Scheikunde. Ook voor de zwaartepuntvorming in het onderzoek zijn de zeven interdisciplinaire thema's uitgangspunt en wordt groei van het aandeel ervan in het onderzoek van de UvA tot 60% in 2015 nagestreefd. Daarbij wordt – mede in samenhang met het AAA-plan - aansluiting gezocht bij bovengenoemde landelijke maar ook bij de regionale en Europese prioriteiten. Naar het oordeel van de commissie maakt het voorstel echter nog onvoldoende concreet wat de inzet van de UvA in termen van capaciteit en middelen zal zijn. De commissie concludeert dat de UvA voldoende beleid voert met betrekking tot zwaartepuntvorming.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de UvA met haar voorstel substantieel inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

Onderdelen van het voorstel bouwen voort op bestaand beleid, zoals de verbreding van bacheloropleidingen en het honours programma. Ook met de maatregelen voor studiesucces is al ervaring opgedaan. Gelet op de eerder behaalde resultaten meent de commissie dat het aannemelijk is dat de onderwijsambities uitvoerbaar zijn. Het proces van thematisch gedreven zwaartepuntvorming in het onderzoek loopt al enige tijd en is gefundeerd op excellente onderzoekers (ook van andere instituten) die hierin participeren. De UvA vermeldt in haar voorstel welke onderzoekers bij de diverse zwaartepunten betrokken zijn en geeft tevens, zij het in algemene termen, aan dat budgetreallocatie in de orde van 2% per jaar (binnen faculteiten) en 1% per jaar (tussen faculteiten) wordt voorgenomen. De UvA heeft in het verleden goede prestaties geleverd in de EU-kaderprogramma's en bij het verwerven van wetenschappelijke beurzen. Voor

de overige onderdelen van het voorstel constateert de commissie dat het weinig informatie bevat over de uitvoeringsprocessen. De commissie merkt daarbij op dat het voorstel een ruim perspectief voor de langere termijn schetst, waarbij voor zwaartepuntvorming en onderwijsdifferentiatie niet altijd duidelijk is wat in 2015 zal zijn gerealiseerd. De uitvoering van deze onderdelen van het voorstel van de UvA is naar het oordeel van de commissie deels afhankelijk van de totstandkoming van de AAA. De commissie constateert echter ook dat hierover nog veel onzekerheid bestaat.

De commissie beoordeelt het voorstel als merendeels uitvoerbaar.

Aanvullende indicatoren

De commissie constateert dat de UvA aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'Het aandeel van wetenschappelijk personeel in vaste dienst dat betrokken is in de zeven zwaartepuntthema's neemt toe van 40% naar meer dan 50% in 2014' (p. 10), 'Het aantal plaatsen in brede intensieve (honours-) bacheloropleidingen uitbreiden van de huidige 280 naar 400 in het studiejaar 2015' (p. 33), en 'Het aantal plaatsen in de tweejarige researchmasteropleidingen uit te breiden van 314 nu naar 400 in 2015-2016' (p. 33-34 van het voorstel, nader gepreciseerd in de aanvullende brief d.d. 12 juni 2012).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Universiteit van Amsterdam aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Universiteit van Amsterdam als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Universiteit van Amsterdam in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Universiteit van Amsterdam in de categorie 'goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	7,5 %	8,0 %
(WO2) Studiesucces: Uitval	23,0 %	23,0 %
(WO3) Studiesucces: Switch	8,0 %	8,0 %
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	61,0 %	70,0 %
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	23,2 %	80,0 %
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	54 %	0 %
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	21,0 %	21,0 %

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.
Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	<p>Aandeel studenten in excellentie trajecten (waaronder honoursprogramma's) van totaal aantal studenten.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Nadere toelichting op de 7 prestatie-indicatoren van de UvA', d.d.5 juni 2012 en brief 2012cu1288</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="email"/> pag ambitie: <input type="text" value="email"/></p>
(WO2) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven</p> <p>Definitie RCHOO.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief/prestatieafpraak"/></p>
(WO3) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie overstapt naar een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012cu1288</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief/prestatieafpraak"/></p>
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012cu1288</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>

Indicator	Definitie
(W05) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel docenten (WP) met een basiskwalificatie onderwijs in het totaal aantal docenten (WP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012cu1288</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>
(W06) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bachelor opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren (klokuren per week) in het eerste jaar van voltijd bachelor opleidingen.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012cu1288</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="briefl"/> pag ambitie: <input type="text" value="34"/></p>
(W07) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>Generieke overheadpersoneel als percentage van totale fte personeel</p> <p>Definitie RCHOO. Betreft generieke overheadpersoneel als percentage van totale fte personeel</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="34"/> pag ambitie: <input type="text" value="34"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Universiteit van Amsterdam

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	3

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 3 = 6$
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	13

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 - 11 punten : onvoldoende voorstellen
12 - 14 punten : goede voorstellen
15 - 17 punten : zeer goede voorstellen
18 - 20 punten : excellente voorstellen

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'goed'.